

Inspiration til kampagnen

Hvem er Tandlægeforeningen?

Tandlægeforeningen er en faglig sundhedsorganisation for alle tandlæger. Tandlægeforeningens mission er at sikre medlemmerne et godt arbejdsliv, og vi arbejder for at fremme den orale sundhed i befolkningen. Vi har knap 4000 erhvervsaktive medlemmer – både tandlæger der arbejder inden for det offentlige (fx børne- og ungdomstandplejen) og privatpraktiserende tandlæger.

Mange unge fravælger tandlægen

I Danmark har børn og unge under 18 år gratis adgang til tandlægen. I de fleste kommuner foregår børne- og ungdomstandplejen på kommunale tandklinikker, men i nogle kommuner er opgaven, eller dele af den, lagt over til privatpraktiserende tandlæger.

Når man er fyldt 18 år og derfor ikke længere er omfattet af den kommunale tandpleje, skal man selv sørge for at finde en ny tandlæge og aftale tid. Man får altså ikke automatisk en ny tandlæge og bliver ikke automatisk indkaldt til eftersyn. Nogle unge falder derfor ud af systemet, når de er fyldt 18 år.

Hele 44 procent af de unge, som blev født i 1996, har ikke været forbi en tandklinik, siden de fyldte 18. Det viser tal fra 2017 fra Danske Regioner. Og ifølge en Voxmeter-undersøgelse fra 2015 går hver femte af de 18-25-årige til tandlæge hvert andet år eller sjældnere. Undersøgelsen viser også, at lidt flere unge mænd end kvinder går sjældent til tandlæge.

Siden efteråret 2016 har regionerne sendt en besked til de mange 20-årige, som ikke har været til tandlæge, siden de forlod børne- og ungdomstandplejen som 18-årige. Beskeden lander i de unges e-boks og skal minde dem om, at de nu selv skal huske at bestille tid til tandeftersyn. Der er ikke gennemført nogen undersøgelser, der viser, om beskeden har haft den ønskede effekt. Det er tanken, at regionerne hvert år vil sende en påmindelse til de glemsomme 20-årige for at vænne dem til at gå til voksentandpleje.

Når man først er tilknyttet en tandlæge, får man automatisk en indkaldelse, når det er tid til eftersyn, eller man aftaler tid fra gang til gang. Man kan finde en tandlæge eller skifte til en ny via [Tandlægeforeningens hjemmeside](#) eller [sundhed.dk](#).

Hvorfor fravælger unge tandlægen?

I henholdsvis 2013 og 2015 gennemførte Voxmeter en undersøgelse for Tandlægeforeningen om unges tandlægebesøg. Begge undersøgelser er baseret på 500 interview med et nationalt repræsentativt udsnit af mænd og kvinder på 18-25 år.

De vigtigste konklusioner fra Voxmeter-undersøgelsen fra 2015:

- De fleste angiver prisen på tandlægeydelser som den primære årsag til, at det er mere end to år siden, de har været til tandlæge. De synes enten, det er for dyrt, eller at de ikke har råd.
- 30 % angiver, at de ikke har været til tandlæge, fordi de ikke har en tandlæge.
- 15 % angiver, de ikke har behov for at gå til tandlæge. Lidt flere mænd end kvinder angiver denne årsag.
- 4 % angiver, at de har tandlægeskræk. Kun kvinder angiver denne årsag til ikke at gå til tandlæge.
- Lidt flere mænd end kvinder angiver, at de går til tandlæge hvert andet år eller sjældnere.

De vigtigste konklusioner fra Voxmeter-undersøgelsen fra 2013:

- De fleste unge angiver prisen på tandlægeydelser som den primære årsag til, at de vælger tandlægen fra – ligesom i undersøgelsen fra 2013. Flere kvinder end mænd angiver prisen som den primære årsag.
- 27 % angiver, at de ikke har været til tandlæge, fordi de ikke er blevet indkaldt til undersøgelse. Mere end dobbelt så mange mænd end kvinder angiver denne årsag.
- 13 % angiver, at de ikke har behov for at gå til tandlæge. Mere end dobbelt så mange kvinder end mænd angiver denne årsag.
- 10 % angiver, at de ikke har tid til at gå til tandlæge.
- Ingen af de unge angiver tandlægeskræk som årsag til, at de sjældent går til tandlæge.
- Kvinder går oftere til tandlæge end mænd.

Tidligere kampagner

Tandlægeforeningen har tidligere gennemført kampagner målrettet unge, bl.a. i henholdsvis 2013 og 2015 med en konkurrence for gymnasieelever.

[Her er et af de vindende kampagneforslag fra konkurrencen i 2013.](#)

Det kampagneforslag, der vandt konkurrencen i 2015, dannede grundlag for en succesfuld kampagne, som Tandlægeforeningen gennemførte i efteråret 2016, og som rigtig mange unge blev eksponeret for. [Se kampagnesiden og de to videoer, der dannede ramme om kampagnen på Facebook, her.](#)

Der er dog stadig brug for at gentage budskabet om, at det er vigtigt at gå regelmæssigt til tandlæge - dels over for de unge, der ikke er blevet eksponeret for kampagnerne, og dels over for de unge, der ikke har taget budskabet til sig.

Hvor ofte skal man gå til tandlæge?

Når unge går til tandlæge, vil de – ligesom andre patienter – blive kategoriseret som enten "grønne, gule eller røde" patienter af tandlægen afhængigt af, hvor sundt deres tandsæt er. Grupperingen har blandt andet betydning for, hvor ofte de fremover bliver indkaldt til eftersyn: Jo sundere tænder, des mindre behov for hyppig kontrol.

Hvornår er man grøn?

Man tilhører den grønne kategori, hvis man ikke har aktiv sygdom i tænderne, tandkødet eller mundhulen i øvrigt. Hvis man er grøn, vil man blive indkaldt til undersøgelse hos tandlæge eller tandplejer med 12-24 måneders mellemrum.

Hvornår er man gul?

Man er i den gule kategori, hvis man har aktiv sygdom i tænder, tandkød eller mundhule, samtidig med at tandlægen vurderer, at man selv sammen med tandlægen kan medvirke til en bedre sundhedstilstand, fx ved at holde igen med søde sager, stoppe med tobaksrygning og være endnu grundigere med tandbørsten. Som gul patient vil man blive indkaldt til én eller flere fokuserede kontrolundersøgelser i løbet af året.

Hvornår er man rød?

Man er i den røde kategori, hvis man har aktiv sygdom i tænder, tandkød eller mundhule, og tandlægen vurderer, at man ikke er i stand til selv at gøre det bedre og derfor har behov for hyppigere tandlægebesøg. Tandlægen sætter forebyggelse og behandling i gang, og man vil blive indkaldt efter behov – typisk oftere end en gul patient.

Hvad vinder man ved at gå til tandlæge?

- Man får tjekket tænder og mund af en professionel. Man kan nemlig godt have et hul, tandkødsbetændelse eller en ødelæggende visdomstand uden at mærke noget særligt til det selv.
- Man får rensset sine tænder grundigt.
- Man kan få bremset små problemer i opløbet, inden de pludselig giver smerter i både mund og pengepung.
- Man får gode råd om, hvordan man holder sine tænder rene og munden frisk.
- De regelmæssige besøg er billigere i længden. Fx koster en undersøgelse og en tandrensning under 300 kroner, hvis man er 18-25 år. Hvis man fx skal have lavet en fyldning, kan det koste mere end tusind kroner.

Hvordan passer man bedst på sine tænder?

Den bedste forsikring mod tandsmerter og store tandlægeregninger er at gå regelmæssigt til tandlæge og i øvrigt have en god mundhygiejne.

De 5 T-er

1. Tid: Børst tænder i to minutter to gange om dagen
2. Tandbørste: Brug en tandbørste med bløde børster
3. Tandpasta: Brug en tandpasta med fluor
4. Teknik: Børst i små cirkelbevægelser på alle flader af alle tænder
5. Tandlæge: Gå regelmæssigt til tandlæge. Spørg din tandlæge, hvor ofte du bør gå til tandlæge, da det afhænger af din tandstatus.

Hvad er de mest udbredte tandsygdomme?

De mest udbredte tandsygdomme for unge er caries, syreskader, tandkødsbetændelse samt problemer med visdomstænder. Læs mere om de enkelte sygdomme, hvordan de opstår, og hvordan man behandler dem, på Tandlægeforeningens hjemmeside:

[Caries – forebyggelse og behandling](#)

[Se hvor mange sukkerknalder der er i slik og sodavand](#)

[Se hvor mange sukkerknalder der er i mellemmåltider](#)

[Syreskader](#)

[Tandkødsbetændelse](#)

[Visdomstænder](#)

Hvor meget koster det at gå til tandlæge?

I Danmark er priserne på nogle tandlægeydelser til voksne patienter fastsat af det offentlige, mens andre ydelser fastsættes af den enkelte tandlæge. Tandlægen må derfor fx ikke give studierabat eller andre rabatter på de ydelser, hvor prisen er bestemt af det offentlige. Der er fx faste priser på en tandrensning og et tandeftersyn, mens tandlægen selv bestemmer prisen på større behandlingskrævende ydelser, fx hvis man skal have lavet en krone. De frie priser fastsætter den enkelte tandlæge ud fra bl.a. tidsforbrug og hvilket materiale, der anvendes til behandlingen.

På sundhed.dk kan man sammenligne tandlægenes priser på behandlinger. Man kan også downloade den gratis app "Find behandler", som bl.a. kan bruges til at finde adresser og åbningstider på tandlæger, finde den nærmeste tandlæge, sammenligne tandlægepriser og se tandlægers hjemmesider med åbningstider, priser og tidsbestilling.

[Læs mere om priser på Tandlægeforeningens hjemmeside.](#)

Yderligere information

- Tandlaegeforeningen.dk - Tandlægeforeningens hjemmeside hvor man kan blive klogere på alt fra tandbørstning og syreskader til tandbehandlinger og røntgenbilleder.
- Tandlaegebladet.dk - Tandlægebladet er Tandlægeforeningens månedlige tidsskrift til medlemmerne af foreningen, hvor der både findes videnskabelige og mere samfundsorienterede artikler.
- Sundhed.dk - bag hjemmesiden står Danske Regioner, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og KL (Kommunernes Landsforening). Her kan man bl.a. læse om valg af tandlæge, mulighederne for tilskud til tandlægehjælp mm.
- Netdokter.dk - her er der bl.a. artikler om "Tænder og mund", debatindlæg og en brevkasse hvor man kan stille spørgsmål.
- Kora.dk - KORA er Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Her kan man finde tre rapporter, som beskriver resultaterne af Tandundersøgelsen ved KRAM-undersøgelsen. Undersøgelsen viser alt fra danskernes tandplejevaner til sammenhængen mellem oral sundhed og livsstil. Der er udgivet tre rapporter: "Voksentandpleje i Danmark" (2013), "Sammenhæng mellem oral sundhed og generel sundhed, livsstil, medicinforbrug samt forbrug af tandplejeydelser" (2012) samt "Tandstatus - tandsundhed objektivt og subjektivt vurderet" (2012).